Bron: Haarlems Dagblad 21-10-2003

Van der Steur, een dynastie van bouwmeesters

Het Hervormd Weeshuis aan de Olieslagerslaan, een schepping van Ir. Johan Adrianus Gerard van der Steur (1865-1945).
Illustratie: Bibliotheek voor de Moderne Hollandsche Architectuur

Enige tijd geleden maakte ik een vergissing door de Haarlemse Stadsschouwburg toe te schrijven aan architect Dumont. Waarom die fout? Geen idee, vooral omdat ik wist dat het niet Dumont was, maar J.A.G. van der Steur, die dit theater bouwde. Ab van der Steur, de antiquaar uit de Kruisstraat, familie van Van der Steur (alle 125 Van der Steurs ter wereld zijn familie van elkaar, weet ik inmiddels) wilde mij wel bijspijkeren omtrent de vijf architecten Van der Steur die er ooit zijn geweest. Hij begint mij te troosten met de mededeling dat een ieder die vijf altijd door elkaar haalt, ook in de literatuur.
Drie uit deze dynastie van bouwmeesters zijn vooral voor Haarlem interessant. Om met onze schouwburgbouwer te beginnen, hij was een zoon van Adrianus van der Steur jr. (1836-1899). Ir. Johan Adrianus Gerard van der Steur, die van 1865-1945 leefde, vestigde zich na zijn studie in Delft als zelfstandig architect in Haarlem. Behalve de stadsschouwburg, heeft hij onze stad verrijkt met nog veel meer interessante en fraaie gebouwen en particuliere woonhuizen, en in Bloemendaal en Bentveld bouwde hij een aantal majestueuze villa's, Samen met zijn vader deed hij de eerste grote restauratie van de Grote of St. Bavokerk en daar horen ook de 'nieuwe' bijgebouwen met hun voorname interieurs bij, zoals de trouwkamer, de kerkvoogdenkamer en de kosterij. In Haarlem bouwde hij ook het Hervormd Weeshuis aan de Olieslagerslaan, de bijgebouwen van de Doopsgezinde Kerk aan de Frankenstraat. Niet in Haarlem, maar in Den Haag, waarheen hij later verhuisde, was hij de uitvoerend architect van het Vredespaleis, waarvoor L.M. Cordonnier uit Lille de voorgevel, waarvoor een prijsvraag was uitgeschreven, had ontworpen. Maar dan blijven er altijd nog drie gevels, een dak en niet te vergeten het indrukwekkende interieur over, die door Van der Steur getekend zijn. Het is deze Van der Steur die ook mede-oprichter was van de 'Vereniging Haerlem'.
Van de vijf Van der Steurs is Adrianus jr. zeker zo interessant als de zoon J.A.G.. Deze bouwmeester begon als landmeter en volgde een soort van praktijkopleiding bij de befaamde architect H. Hana in Amsterdam. Na Wageningen en Zaltbommel kwam deze Adrianus (niet de verwarren met de latere Adrianus, zoon van J.A.G. en die geen jr, achter zijn naam heeft staan, in Haarlem terecht. Als zelfstandig architect. Hij ontwierp het Concertgebouw, dat wij als kind altijd 'de concertzaal' noemden, de Remonstrantse Kerk in de Wilhelminastraat, en behalve de restauratie van de Oude Sint Baaf, samen met zijn zoon, restaureerde hij ook de Lutherse Kerk aan de Witte Herenstraat.
Op aandrang van A.J. Enschedé, een der directieleden van de gelddrukkerij, die toen stadsarchivaris was, restaureerde hij ook de Ruïne van Brederode in Santpoort, of zoals Ab van der Steur het zegt: ,,Hij zorgde er voor dat die oude stenen weer goed op elkaar gemetseld werden, zodat in elk geval de ruïne in tact bleef."
Ander Haarlems wapenfeit van deze eerste in de rij der architecten Van der Steur is een groot deel van Teylers Museum, compleet met interieurs, zoals de imposante hal met galerij en alle zalen tot de ovalen zaal. Ook hier was de voorgevel al via een prijsvraag door een ander ontworpen: Ulrich uit Wenen. Het was ook een Van der Steur die de zijaanbouw van het Haarlemse stadhuis in de Koningsstraat bouwde. Dat was ir. Albert Johan, (1895-1963) zoon van J.A.G.
Er is tot in details nog veel meer boeiends over het vijftal Van der Steurs te vertellen. Dat gaat Ab van der Steur zelf doen. Hij werkt aan een omvangrijk boek over al die architecten. Ab van der Steur: ,,Al in mijn middelbare schooltijd was ik nieuwsgierig naar de historie van de Van der Steurs. De kleermakerij was een oud familiebedrijf, vandaar, en aan de zijlijn kwam ik die architecten tegen."
In zijn boek zal Haarlem ongetwijfeld een ereplaats krijgen. Gewoon omdat die Van der Steurs die daar bouwden dat nou eenmaal hebben verdiend.

dinsdag 21 oktober 2003

PDF created with FinePrint pdfFactory trial version http://www.fineprint.com